

EXPRES ZAGŁĘBIA

Jedyny organ demokratyczny niezależny woj. kieleckiego

Prenumerata wynosi miesięcznie **zł. 2.-**
Adres Redakcji, Administracji i Drukarni: Sosnowiec, ul. Legionów 14

P.K.O. KATOWICE

W tym numerze: Wzrost produkcji w Zagłębiu...
W tym numerze: Wzrost produkcji w Zagłębiu...
W tym numerze: Wzrost produkcji w Zagłębiu...

ODDZIAŁY: WIELCE, Marsz. Focha 26 (róg Sienkiewicza) tel. 13-78; BEDZIN, Sączewskiego Nr. 29; DĄBROWA, ul. 3-go Maja 14 i Królów; JADWIGI (róg Narutowicza); ZAWIERCIE, ul. 3-go Maja, 5, tel. 97; CZELADŹ, Bytomska 31; GRODZIEC, ul. Legionów tel. 7-19-66.

ś. † p.

MICHAŁ BERESZKO

Inżynier Elektryk

CZŁONEK ZARZĄDU ODDZIAŁU ZAGŁĘBIA WĘGLOWEGO STO WARSZYSZENIA ELEKTRYKÓW POLSKICH S. E. P. OPATRZONY ŚW. SAKRAMENTAMI, ZMARŁ DNIA 1 KWIETNIA 1937 R., PRZEŻYWSZY LAT 41.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 4 bm. o godzinie 16 (4 po poł.) z domu żałoby (Będzin, ul. Małachowskiego 6) do grobu rodzinnego. Nabożeństwo żałobne odprawione będzie w poniedziałek 5 bm. o godzinie 9 rano w kościele parafialnym w Będzinie, o czym zawiadamiają krewnych, przyjaciół, kolegów i życzliwych pogrzebani w głębokim smutku **SIOSTRY, BRACIA I RODZINA**

Zażarte walki na froncie Biscaye

Udaremnione ataki powstańców w okolicy Oviedo

SALAMANKA, 2. 4. Radiostacja powstańcza donosi, że w rezultacie operacji na froncie Biscaye powstańcy zajęli miejscowości Mont Jarinto i Asencio Mendi, przerywając front wojsk rządowych pomiędzy Mondragon i Villa Real.

Przeciwnik, który w ciągu nocy otrzymał posiłki, kilkakrotnie przechodził do przeciwnatacja, usiłując odzyskać stracone wczoraj pozycje, lecz powstańcy zmusili go do wycofania się. Wszystkie cele zamierzone przez dowództwo powstańcze zostały osiągnięte; front Vitoria został całkowicie oczyszczony z wojsk rządowych, które obecnie nie zajmują ani jednej miejscowości w prowincji Avila.

Specjalny korespondent Havasa donosi, że ofensywa powstańców na froncie baskijskim przyniosła im wczoraj duże sukcesy, mimo niesprzyjających warunków atmosferycznych w szczególności deszczu.

Pod koniec dnia oddziały wojsk rządowych zostały wyparte z całej prowincji Alava (północna Hiszpania). Wedle komunikatu oficjalnego, ofensywa powstańców na zachód od Oviedo zakończyła się zupełną porażką atakujących.

W nocy z środy na czwartek powstańcy podjęli niespodziewany atak na pozycje rządowe w Laberruga.

Aмерыkańskie tempo Szkola w New London już odbudowana

NOWY JORK, 2. 4. W prawdziwie amerykańskim tempie odbudowana częściowo zniszczona przez straszliwy wybuch gazu szkoła w New London, tak, że wczoraj mogły odbyć się już pierwsze lekcje.

Na pierwszej lekcji nauczyciele poświęcili żałobne wspomnienia 413 ofiarom tragicznej katastrofy. Następnie odbył się apel uczniów.

Zwiększenie produkcji w kamieniołomach w Zagnan-sku

KIEŁCE, 2. 4. W związku z podjętymi pracami przy budowie dróg, kamieniołomy państwowe w Zagnan-sku pod Kielecami zwiększyły swoją produkcję, przyjmując do pracy dalszych 200 robotników.

Obecnie w kamieniołomach pracuje 400 robotników. W miarę rozwoju robót drogowych w najbliższym czasie zostanie przyjętych jeszcze dalszych 400 robotników w dwóch partiach po 200 osób.

znajdujące się w odległości około 20 km. na zachód od Oviedo. Zaskoczone wojska rządowe musiały się cofnąć, po czym przystąpiły do kontrataku na

bagocę i zmusiły powstańców do ucieczki. Pierchające oddziały powstańcze poniosły wielkie straty w zabitych i rannych.

STRASZLIWY GAZ wynalazli uczeni sowieccy

RYGA, 2. 4. Według wiadomości z Moskwy profesorowie Dzierżkowitz Namietkin i Landau w laboratorium przemysłu wojenno - chemicznego wynalazli nowy, o straszliwych skutkach gaz trujący pod nazwą „ropa śmierci“.

Gaz ten, będący płynem o barwie fioletowej, nawet rozcieńczony w wodzie tamuje w zupełności działanie dróg oddechowych oraz wywołuje straszliwe oparzenia na skórze. Ziemia-skopiona nim na długi okres czasu pozostaje nieurodzajna.

Jak wynika z przeprowadzonych doświadczeń, nowy gaz, wynaleziony w ZSRR, przewyższa znacznie straszliwy iperyt. Bomba lotnicza, napeł-

niona tym gazem, w znacznym stopniu zabija wszystkie żyjące istoty oraz przemienia urodzajną ziemię w prawdziwą pustynię. Dotychczasowe maski i ubrania przeciwgazowe tylko przez krótki okres chronią przed skutkami „ropy śmierci“.

Pierwsze doświadczenie z tym gazem zostało przeprowadzone na ludźmiach na poligonie artyleryjskim pod Moskwą. W tym celu z więziennia w Lubiance przywieziono 4 więźniów politycznych i wprowadzono do marmurowej piwnicy, gdzie następnie wrzucono ampułkę z nowym gazem. Skutek eksperymentu był pierunujący, albowiem w ciągu niespełna minuty skazańcy ponieśli śmierć.

600 tys. robotników strajkuje w Ameryce

Walka o zawarcie umowy w kopalniach węgla

NOWY JORK, 2. 4. Pertraktacje między przedstawicielami właścicieli kopalń węgla brunatnego a górnikami w sprawie zawarcia nowej umowy zarobkowej zostały zerwane w następstwie czego w piątek rano proklamowano strajk. Pracownicy selek kopalń węgla brunatnego w Pensylwanii i innych stanach porzucili w piątek rano pracę. Zapasy węgla wystarczą przypuszczalnie na miesiąc.

Właściciele kopalń mają nadzieję,

że prezydent Roosevelt wystąpi z akcją pośrednictwa, jeżeli nie dojdzie do polubownego zlikwidowania zatargu. Strajk został proklamowany na zarządzenie prezydenta zjednoczonego związku górników amerykańskich, John Lewisa. Strajkiem objętych zostało około 462 tysięcy górników.

Pertraktacje w sprawie nowej umowy zarobkowej prowadzone były od połowy lutego. Związek zawodowy domagał się podwyżki zarobków z

5,50 dolara na 6 dolarów dziennie przy utrzymaniu 35-godzinnego tygodnia pracy. Jak słychać, właściciele mieli wyrazić zgodę na uwzględnienie żądań dotyczących podwyżki zarobków, żądają jednak wprowadzenia 40-godzinnego tygodnia pracy.

DETROIT, 2. 4. PAT. Około 18 tysięcy robotników fabryki karoseryj samochodowych w m. Flint rozpoczęło strajk okupacyjny. Przywódcy związków zawodowych nawiązali ze strajkującymi rokowania w sprawie ewakuacji fabryki.

NOWY, 2. 4. PAT. W fabryce samochodowej Chevrolet we Flint po rzuciło pracę 12 tys. robotników. W obecnej chwili strajkuje w stanie Michigan około 120 tys. robotników, zatrudnionych w przemyśle samochodowym.

Siłacy wypowiadają się przeciwko przyłączeniu Zagłębia Dąbrowskiego do Śląska

Onegdaj wieczorem odbyło się w sali rady miejskiej w Katowicach zebranie zw. absolwentów szkół wyższych przy udziale 50 akademików. Zebrane, któremu przewodniczył dr. Piechaczek z Katowic, poświęcone było zajęciu stanowiska do projektu przyłączenia Zagłębia Dąbrowskiego do województwa śląskiego.

Referat w tej sprawie wygłosił pracownik wojewódzki p. Roguszczyk, wypowiadając się za projektem. W dyskusji jednak, w której m. in. zabrał głos pp. Piecha, S. Koszyk i C. Koraśzewski,

zwalczano projekt.

P. Koszyk in. in. był zdania, że w sprawie tej należałoby na Śląsku przeprowadzić referendum ludowe. P. Koraśzewski, poruszając zagadnienie autonomii śląskiej, stwierdził, że w tak małym gronie trudno jest dyskutować nad tą sprawą.

Przewodniczący dr. Piechaczek przyłączył się do krytycznych uwag dyskutantów i oświadczył, że sprawa ta wymaga gruntowniejszego zastanowienia.

W rezultacie żadnych uchwał w tej sprawie nie powzięto.

Echa katastrofy lux-torpedy w Rudnikach

CZĘSTOCHOWA, 2. 4. W związku z orzeczeniem specjalnie powołanej komisji rzeczoznawców kolejnictwa, w dniu wczorajszym postanowieniem sędziego siedzącego Kwaśniaka prowadzącego śledztwo w sprawie katastrofy kolejowej w Rudnikach, zwolniony został z aresztu śledczego zatrzymany w dniu 25 marca dyżurny ruchu stacji Rudniki Piotr Ope-racz. W areszcie śledczym pozostaje jedynie zwrotniczy tejże stacji — Jan Bekus.

OD ADMINISTRACJI

Zawiadomiamy naszych P. T. Czytelników i Prenumeratorów z Będzina i okolicy, iż z dniem dzisiejszym filia w Będzinie została

przeniesiona

na ul. Sączewskiego Nr. 29

(sklep frontowy)

gdzie załatwia się przyjmowanie prenumeraty, ogłoszeń itp.

S. p. Szymano odznaczony wielką wstęgą „Polonia Rasatuta“

WARSZAWA, 2. 4. Zarządzeniem z dnia 2 bm. P. Prezydent Rzeczypospolitej nadał śp. dr. Karolowi Szymanowskiemu Wielką Wstęgę Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi o wieloletnim znaczeniu dla kultury polskiej i ogólnoświatowej.

ŻYDOWSKIE ZAPOROŻE

Czy Anglia będzie miała palestyńskich Kozaków

Jednym z niezmiernie interesujących wariantów rozwiązania kwestii żydowskiej w Polsce, a mało naogół znanym jest pomysł Anglika lorda Artura Melchetta. Pomysł zasadniczo nie jest nowy, znany oddawna, pod postacią t. zw. wojsk pogranicznych. Polegał by na tym, że co roku aż do odwołania wpuszczano by Anglii do Palestyny 70 tysięcy żydów z Polski w wieku poborowym, uznanych przez komisję za zdolnych do odbywania służby w szeregach. Służba wojskowa trwałaby trzy lata, po czym żołnierz żydowski dwanaście lat pozostawałby w rezerwie, zawsze gotów do broni na każde zawołanie angielskiej władzy. Jako ekwiwalent otrzymywałby żołnierz żydowski od rządu angielskiego grunt z domem mieszkalnym, lub udział w zbiorowych koloniach. W ten sposób zyskałaby Anglia oddaną sobie armię, którą użyć mogłaby przeciw zakusom arabskim, wyzwalającego się Egiptu czy nieprzychylniej ekspansji włoskiej.

Pomysł lorda Melchetta, przypomina nam bardzo dawne wojska kozackie i zaporożskie, uralskie, jakie tworzyła carska Rosja a obecnie kontynuują Sowiety. **Kozak dawnej Rosji, co trzy lata zmieniał radykalnie swój tryb życia.** Raz był rolnikiem, trzy lata chodził za plugiem, by potem na nowy trzy letni okres przeyoblec na siebie strój żołnierski. Pomysł żydowskiej koka-

czyzny jest zapewne tworem wodza sjonistów Włodzimierza Żabotyńskiego, żydowskiego militarysty, dążącego z jednej strony do stworzenia żydowskiej armii czynnej, z drugiej do wprowadzenia mas żydowskich z Polski. Żabotyński podsunął ten pomysł lordowi Arturowi Melchettowi, a ten lansuje go, z małym powodzeniem w parlamencie angielskim. Zaznaczyć należy, że lord Melchett, jest również z pochodzenia żydem z rodziny znanych milionerów Mondów.

W świecie żydowskim projekt wywołał burzę protestów i zaprzeczeń, a zwłaszcza żydostwo polskie ustosunkowało się do projektu „Kozaczyzny żydowskiej” bardzo nieprzychylnie.

Anglia jednakże, odczuwając znaczny brak rekruta w Azji Mniejszej i w posiadłościach afrykańskich nad Morzem Czerwonym, zapewne powróci do wysuniętej przez lorda Melchetta koncepcji. Pomysł więc „palestyńskiej kozaczyzny” nie jest całkowicie pogrzebany.

Gehenna kobiety indyjskiej Jest uważana za nieczyste stworzenie

Pożalowana godny jest los kobiety indyjskiej. Już od dzieciństwa wpaja się w nią pogląd, że mężczyzna jest panem stworzenia, a jako mąż wszechwładnym. Jeżeli mąż jej należy do kasty wyższej, nie musi coprawda ciężko pracować, nie jest bita za łada kaprysem męża, nie zaznaje udęczeń żony parjasa na skutek głodu i nędzy, lecz życie jej również nie jest słodkie i skazana jest na wieczną samotność.

Los mężatki staje się znacznie gorzszy po śmierci męża. Jeżeli nawet na skutek czujności policji angielskiej, nie spłonie na wspólnym stosie z mężem, po jego śmierci, przyszłość jej będzie oplakaną. Dlatego też żony wola ponieść śmierć na stosie, aniżeli

wieść żywot pełen upokorzenia. Za zwyczaj, kiedy dziewczyna kończy 19 lat, rodzice szukają dla niej męża. Może nim być chłopiec 12-letni lub 14-letni, jak i 50 letni mężczyzna. Gdy się znajdzie kandydat następują bezpośrednio rokowania między ojcami. A kiedy rokowania pomyślnie zostaną zakończone, oznajmia ojciec córeczkę wręcz, że jutro odbędzie się jej ślub, nie wydając się z nią w żadne dyskusje.

W okresie słabości położnica jest uważana za nieczyste stworzenie, do którego nie należy się zbliżać, które przebywać może tylko w towarzystwie znachorek — domorosłych akuserek. Cieszą się one absolutnym zaufaniem pacjentki i nie ponoszą żadnej odpowiedzialności na wypadek śmierci matki i dziecka, na skutek niechlujnego obchodzenia się z pacjentką. Wnę składa się na karb wyższego zarządzenia opatrzości, za grzechy położnicy popelnione przez nią w życiu poprzednim. Ze względu na kompletny brak higieny, śmiertelność wśród niemowląt jest zastraszająca, dochodzi do 50 proc. Naprawdę jak dotychczas walczą z ciemnotą i kłamstwem indyjskie kobiety wykształcone w europejskich uniwersytetach. Niesłychane zacofanie i nienawiść do wszelkiej kultury uniemożliwia ta szczytną działalność.

Sytuacja w Sowietach PRZED WYBORAMI.

Z Moskwy donoszą, atmosfera polityczna w Rosji sowieckiej w związku z mającymi się odbyć wyborami do sowietów coraz bardziej się zaostrza. Ostatnie wystąpienie Zdanowa, poświęcone przygotowaniu partii do tych wyborów, stwierdza m. in., że liczba komunistów w ZSSR po ostatnich liczących „czystkach” spadła do 2 milionów.

W związku z tym Zdanow oświadcza: „Miejcie na względzie, że pragnąc odnieść zwycięstwo w wyborach powinniśmy nie tylko nie odsuwać się popierać kandydatury tych bezpartyjnych, którzy cieszą się zaufaniem mas”.

Wielka huta żelaza

STANIE W SANDOMIERSKIEM.

W najbliższym czasie na terenie Okręgu Centralnego Sandomierz ma stanąć wielka huta żelazna.

Nowa huta oparta będzie na gazie ziemnym, który doprowadzony będzie do Sandomierza z kopalni podkarpackich otrzymim, najdłuższym w Polsce rurociągiem.

Prąd elektryczny, potrzebny hucie do wytwarzania elektrostali, dostarczany będzie — w myśl projektu — z elektrowni w Mościcach.

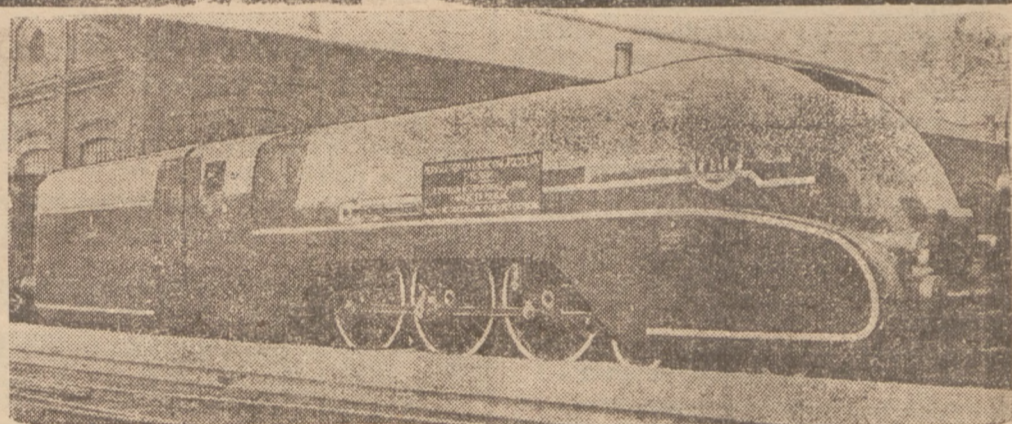
SKŁADAJĄCIE OFIARY NA NAJELNY KOMITET UCZCZENIA PAMIĘCI MARZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
KONTO P. K. O. 13-13

PO ZGONIE KAROLA SZYMANOWSKIEGO.

Zdjęcie nasze przedstawia znako mitego kompozytora polskiego ś. p Karola Szymanowskiego na łożu śmierci w Lozannie.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek dnia 6 kwietnia w Krakowie. Zwłoki zostaną złożone w grobach zasłużonych na Skalee.

PIERWSZA POLSKA LOKOMOTYWA AERODYNAMICZNA

Pod koniec drugiej piatiletki

Główne troski gospodarcze Sowietów

W ostatnich dniach prasa sowiecka ogłosiła obszerny plan gospodarczy na rok 1937, uchwalony przez radę komisarzy ludowych i CIK ZSSR. Globalna wartość produkcji sowieckiej w roku 1937 ma wynieść 103 miliardy rubli, to znaczy o 20 proc. więcej aniżeli w roku 1936. Jest to jednak iluzja. Wartość bowiem produkcji w Sowieciech obliczona jest na podstawie teoretycznych cen z roku 1926, nie posiadających żadnego znaczenia realnego i nie będących prawdziwym miernikiem wartości produkowanych w Sowieciech towarów.

Interesującym szczegółem sowieckiego planu gospodarczego jest

niebawmy wzrost produkcji przemysłu wojennego.

Wartość tej produkcji ukryta jest w pozycji przypadającej na ciężki przemysł w wysokości 40.095.000.000 rubli. Co najmniej połowa tej pozycji przypada na produkcję sowieckiego przemysłu wojennego. Świadczy to o niebawmych rozmiarach zbrojeń sowieckich. W ogólnym układzie sowieckiego planu gospodarczego na rok bieżący w dalszym ciągu przeważa forsowny rozwój przemysłu ciężkiego, którego produkcja ma wynieść 97 i pół miliarda rubli. Przemysł natomiast lekki produkujący towary szerokiego użytku, pozostaje na dawnym poziomie, a war-

tość jego produkcji nie przekracza 5 i pół miliarda rubli.

Liczyby te oznaczają, że rząd sowiecki kładzie szczególny nacisk

na rozwój przemysłu ciężkiego, co ma być podstawą uprawianej od 10-ciu lat polityki uprzemysłowienia Sowietów.

Plan gospodarczy na rok 1937 posiada tym większe znaczenie, że w roku tym kończy się realizacja drugiej piatiletki stalinowskiej. Dlatego też uchwała rządu sowieckiego, powzięta z tego powodu, zawiera szereg znamienych faktów, rzucających jaskrawe światło na poważne niedociągnięcia gospodarki sowieckiej. Jak się okazuje

przemysł węglowy, metalurgiczny, produkcja nafty, przemysł leśny nie wykonały planu gospodarczego w roku 1936.

W tych zaś gałęziach przemysłu sowieckiego, które wykonały plan gospodarczy, zanotowano wzrost kosztów produkcji.

Podniesienie jakości wyrobów sowieckich w dalszym ciągu stanowi główną troskę rządu sowieckiego, obecnie w niektórych gałęziach przemysłu sowieckiego procent brakowanych towarów osiągnął w r. 1936 liczbę 36. oznacza to, że każda trzecia jednostka towarowa nie nadaje się do użytku.

